

Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo patirtys Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai pavaldžiose įstaigose

Arvydas Vaitiekėnas
Organizacijos vystymo skyrius

Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas

ŠMSM

Kokią korupcijai atsparią aplinką siekiame sukurti ŠMSM įstaigose

ŠMSM

Viena iš OVS funkcijų:

skatinti, koordinuoti ir kontroliuoti korupcijai atsparios aplinkos kūrimą ŠMSM pavaldžiose įstaigose

Subsidiarumo principas
Korupcijos prevencijos įstatymo
4 straipsnyje:

už korupcijos rizikos valdymą pirmiausia atsakingi patys viešojo sektoriaus subjektai ar privataus sektoriaus subjektai; savarankiška įstaiga, kuriai viešojo sektoriaus subjektas pavaldus, atskaitingas ar priskirtas pagal valdymo sritį, ir (ar) Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba siūlo korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones ar pati jas įgyvendina tik tiek, kiek tai reikalinga korupcijos rizikai šiame subjekte veiksmingai suvaldyti

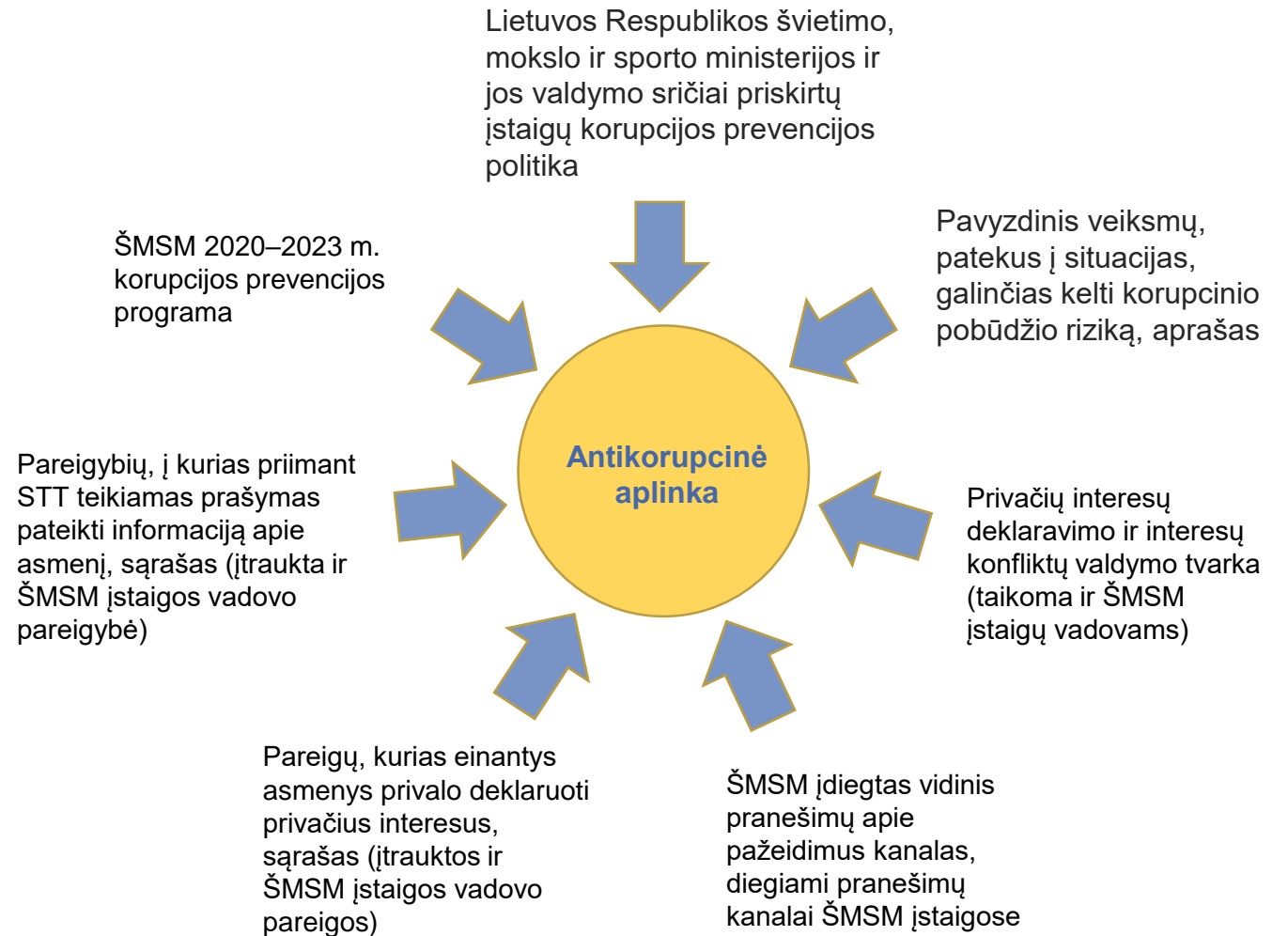
Lūkesčiai kuriant antikorupcinę aplinką:

- laiku ir tinkamai deklaruojami privatūs interesai (įstaigų vadovai ir jų pavaduotojai, padalinių vadovai ir jų pavaduotojai, viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantys asmenys)
- nusišalinama atsiradus interesų konfliktui (įstaigų vadovai ir jų pavaduotojai, padalinių vadovai ir jų pavaduotojai, viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantys asmenys)
- laikomasi „nulinės“ dovanų politikos
- netoleruojami pažeidimai, apie juos pranešama įstaigose veikiančiais vidiniais pranešimų kanalais
- vadovaujamosi įstaigų (arba ŠMSM) sukurtomis antikorupcinio elgesio taisyklėmis
- sistemingai atliekami korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimai rizikingose veiklos srityse
- užtikrinamas personalo patikimumas (kai nustatytais atvejais priimant į pareigas kreipiamasi į STT dėl informacijos apie asmenį pateikimo)
- skaidriai vykdomi viešieji pirkimai
- sistemingai vertinamas atsparumo korupcijai lygis (AKL) ir siekiama jį tobulinti
- vykdomas antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo eiga

ŠMSM

Kurti korupcijai atsparią aplinką ŠMSM ir jai pavaldžiose įstaigose pradėjome rengdami tam skirtus ŠMSM vidaus teisės aktus

ŠMSM vaidmuo skatinat ir koordinuojant korupcijai atsparios aplinkos kūrimą pavaldžiose įstaigose

ŠMSM

Nuo ko pradėta ŠMSM įstaigose:

- už antikorupcinės aplinkos kūrimą atsakingi subjektai
- įstaigų pareigybių sąrašai, į kurias priimant kreipiamasi į STT dėl informacijos apie asmenį pateikimo
- įstaigų pareigų sąrašai, kurias einantys privalo pateikti privačių interesų deklaracijas
- įstaigų antikorupcinio elgesio taisyklės
- vidiniai pranešimų apie pažeidimus kanalai įstaigose
- skyriai „Korupcijos prevencija“ ir „Pranešėjų apsauga“ interneto svetainėse

Kiti žingsniai:

- už antikorupcinės aplinkos kūrimą atsakingų subjektų žinių ir kompetencijų tobulinimas
- sistemingas korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas ir įvertintų sričių tobulinimas (atliekama vadovo sprendimu)
- korupcijos prevencijos veikslių planų rengimas (atliekama vadovo sprendimu)
- viešųjų ir privačių interesų deklaravimo kontrolės ir interesų konfliktų valdymo tvarkos nustatymas ir įdiegimas (atliekama vadovo sprendimu)
- dovanų politika (atliekama vadovo sprendimu)
- antikorupcinio sąmoningumo didinimas (privalomas)
- įstaigos atsparumo korupcijai lygio vertinimas ir tobulinimas (privalomas LRV patvirtinus metodiką)

Atsakas ŠMSM įstaigose į korupcijai atsparios aplinkos kūrimo poreikį

ŠMSM

91 proc. ŠMSM įstaigų yra už antikorupcinės aplinkos kūrimą atsakingi subjektai (2022 m. I pusmečio duomenys, pateikti įstaigų):

Už antikorupcinės aplinkos kūrimą atsakingi subjektai ŠMSM įstaigose	Mokslinių tyrimų institutai (11)	Profesinio mokymo įstaigos (44)	Viešojo administravimo, švietimo pagalbos, sporto veiklos koordinavimo ir kt. paskirties įstaigos (15)	Valstybinės bendrojo ugdymo mokyklos ir ikimokyklinio ugdymo įstaigos (27)
Įsteigta „prevencininko“ pareigybė	1	1	2	0
Funkcijos pavestos tam tikriems darbuotojams, kuriems jos nėra pagrindinės	9	34	11	21
Įsteigtos korupcijos prevencijos organizavimo grupės	0	7	0	2
Funkcijos niekam nepavestos	1	2	2	4

ŠMSM vaidmuo skatinat ir koordinuojant korupcijai atsparios aplinkos kūrimą pavaldžiose įstaigose

ŠMSM

Organizuoja nuotolines konsultacijas

- vyksta kiekvieno mėnesio pirmos savaitės ketvirtadienį 15.00–16.00 val. ir kiekvieno mėnesio trečios savaitės ketvirtadienį 10.00–11.00 val.
- užsiregistruoti konsultacijai galima per [nuorodą](#) ŠMSM interneto svetainės skyriuje „Korupcijos prevencija“, registruodamiesi dalyviai nurodo aktualią temą
- užsiregistravusiems dalyviams atsiunčiama prisijungimo į konsultaciją nuoroda

Nuo 2021 m. II pusmečio organizuota 11 konsultacijų, jose dalyvavo 107 įstaigų atstovai

ŠMSM vaidmuo skatinat ir koordinuojant korupcijai atsparios aplinkos kūrimą pavaldžiose įstaigose

ŠMSM

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo organizavimas ŠMSM įstaigose

2021 m. 72 ŠMSM pavaldžios įstaigos įsivertino korupcijos pasireiškimo tikimybę mažos vertės viešųjų pirkimų srityje

ŠMSM pateikė rašytines rekomendacijas dėl viešųjų pirkimų kontrolės stiprinimo ir skaidrumo didinimo

ŠMSM įstaigos parengė priemonių planus dėl viešųjų pirkimų kontrolės stiprinimo

ŠMSM vykdo įstaigų priemonių planų įgyvendinimo stebėseną

Atlikusios korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą ŠMSM įstaigos:

- patobulino teisės aktus, reglamentuojančius viešųjų pirkimų organizavimą ir kontrolę
- atlieka mažos vertės pirkimų stebėseną pagal numatytus rizikos rodiklius (neskelbiamų pirkimų iš vieno tiekėjo skaičius ir dalis; neskelbiamų pirkimų iš vieno tiekėjo sutarčių vertė ir dalis; vidutinis dalyvių / pasiūlymų skaičius)
- vykdydamos stebėseną išsamiau analizuoja atvejus (pagrįstumą), kai sutartys sudaromos vis su tais pačiais tiekėjais
- mažina neskelbiamų pirkimų ir pirkimų iš vieno tiekėjo dalį
- siekia, kad vidutinis dalyvių / pasiūlymų skaičius mažos vertės pirkimuose būtų ne mažesnis už „2“

ŠMSM vaidmuo skatinat ir koordinuojant korupcijai atsparios aplinkos kūrimą pavaldžiose įstaigose

ŠMSM

Lūkesčių gairės (raštai)
ŠMSM įstaigoms
numatytam laikotarpiui

Lūkesčių gairėse – skaidrumo ir rizikų valdymo lūkesčiai:

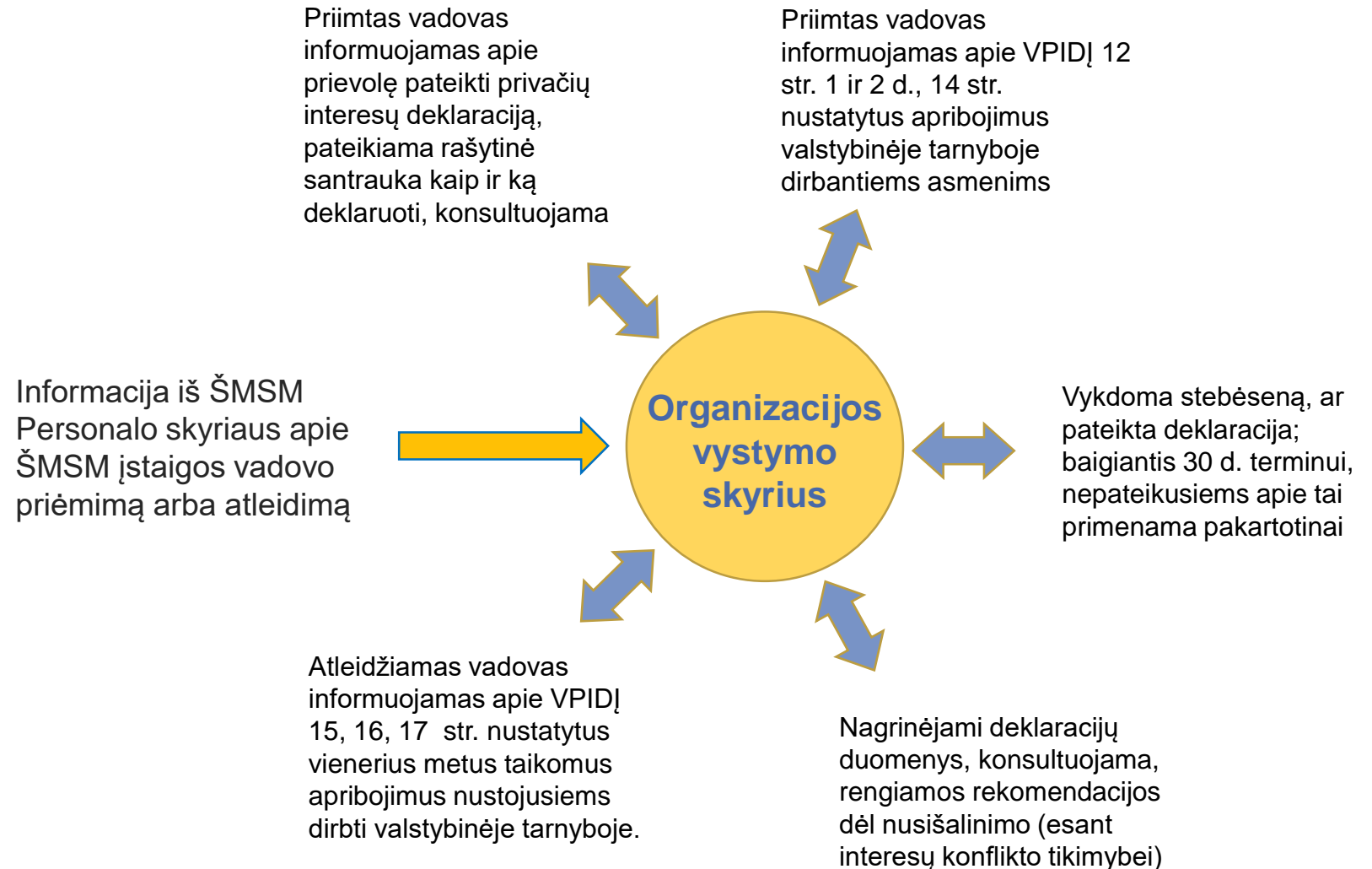
„<...> Įstaigoje turi būti įdiegtos ir nuolat tobulinamos korupcijos prevencijos, vidaus kontrolės ir veiklos rizikų valdymo priemonės, atitinkančios teisės aktų nuostatas ir pažangiausią praktiką. Ministerija tikisi, kad Įstaiga teisės aktų nustatyta tvarka informuos Ministeriją apie Įstaigoje atlikto atsparumo korupcijai lygio nustatymo, korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo rezultatus ir juos paskelbs viešai bei suplanuos ir įgyvendins priemones, skirtas didinti Įstaigos atsparumo korupcijai lygį. Įstaiga turi užtikrinti, kad viešieji pirkimai būtų vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų norminių teisės aktų nuostatomis, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas viešųjų pirkimų skaidrumui.“

ŠMSM vaidmuo vykdant pavaldžių įstaigų vadovų galimų viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevenciją

ŠMSM

2022 m.:

- pateiktos 2 išankstinės rašytinės rekomendacijos įstaigų vadovams dėl nusišalinimo patekus į interesų konflikto situaciją
- parengta 11 ministro įsakymų dėl ŠMSM įstaigų vadovų nusišalinimo priėmimo
- įstaigų vadovų nusišalinimai skelbiami įstaigų interneto svetainės skyriuje „Korupcijos prevencija“

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir jos valdymo sričiai priskirtų įstaigų korupcijos prevencijos politika:

ŠMSM ir jai pavaldžių įstaigų darbuotojai už veiklą, susijusią su atliekamomis darbo funkcijomis, nepriima dovanų, išskyrus dovanas, norminiuose teisės aktuose nustatytais atvejais gautas pagal tarptautinį protokolą, tradicijas bei reprezentacijai skirtas dovanas

Pavyzdinis veiksmy, patekus į situacijas, galinčias kelti korupcinio pobūdžio riziką, aprašas:

ŠMSM ir jai pavaldžiose įstaigose atsisakoma priimti bet kokias dovanas, kurios, nors ir neatitinka kyšio požymių, tačiau nelaikytinos dovanomis, gautomis pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, taip pat nelaikytinos reprezentacijai skirtomis dovanomis

Rekomenduojama, kad:

- įstaigos savo vidaus teisės aktuose nustatytų „nulinės“ dovanų politikos principus
- „nulinės“ dovanų politikos nuostatos būtų viešai deklaruojamos įstaigų interneto svetainėse
- „nulinės“ dovanų politikos nuostatos būtų įtraukiamos į sutartis su jų teikiamų paslaugų gavėjais (pvz., į mokymo sutartis ir kt.) ar jų dalykiniais partneriais kaip paslaugos gavėjų ar partnerių įsipareigojimais dovanomis nesiekti palankumo ir pan.
- ieškotų alternatyvų dovanoms, pvz., sudarytų galimybę padėkoti darbuotojams parašius padėką ar atsiliepimą per nuorodą įstaigos interneto svetainėje ir pan.

Sėkmingą korupcijai atsparios aplinkos kūrimą lemiantys veiksniai

ŠMSM

Antikorupcinę aplinką kuriančių subjektų kompetencija ir kryptinga, nuosekli veikla

Antikorupcinės aplinkos kūrimui įstaigoje skirti ištekliai (žmogiškieji, finansiniai ir kt.)

Įstaigos darbuotojų įsitraukimas ir dalyvavimas kuriant antikorupcinę aplinką

Įstaigos vadovo lyderystė, palaikymas

Dėkoju už dėmesį

Telefonas: +370 619 30236

El. paštas: Arvydas.Vaitiekėnas@smsm.lt

**Tobulumas pasiekiamas nuosekliais
žingsneliais, jam reikia laiko rankos**